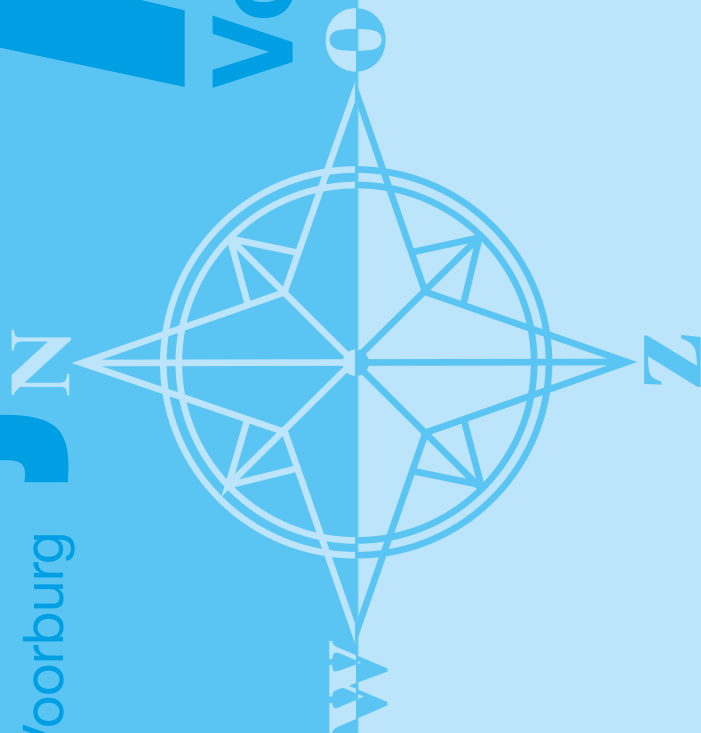

Kerkwijze

Uitgave Protestantse Gemeente te Voorburg

Voorburg

34^e jaargang no. 3
16 maart 2018

In dit nummer o.a.:

- AK verkoop kerkgebouwen
- paasgroeten
- kerkradio/kerktv
- vakantie senioren
- kruiswegstaties in Oude Kerk
- wijzigingen classis
- personeelsadvertentie

Kerkelijk Bureau

Bruijnings Ingenhoeslaan 2
2273 KR VOORBURG
Tel. 386.35.02
E-mail: kerkelijkbureau@
protestantsegemeentevoorburg.nl
www.protestantsegemeentevoorburg.nl

Telefonisch bereikbaar/geopend:
Maandag en donderdag
van 9.00 tot 12.00 uur.

Enkele bank- en giro nummers:
Bijdrage Kerkbalans en/of Giften:
NL42 FVLB 0699641152 Protestantse
Gemeente Voorburg

Bestelling collectebonnen:
(€ 20,- per kaart)
NL07 RABO 0365900516 Protestantse
Gemeente Voorburg

Wilt u bij uw bestelling tevens
de portokosten voldoen?
De portokosten bedragen € 0,83
voor 1 t/m 3 collectekaarten en voor
4 of meer collectekaarten € 1,66.
Ook is het mogelijk de collectekaarten
af te halen bij het Kerkelijk Bureau

Diaconie:
NL27 INGB 0000261919 Protestantse
Gemeente Voorburg

ZWO Werelddiaconaat:
NL67 INGB 0009350778 Werkgroep
ZWO Prot. Gem. Voorburg

Zending:
NL96 INGB 0000001881 Zending Prot.
Gem. Voorburg

Kerk Wijzer

Administratie en bezorging:
Zie bovenstaande gegevens bij het
Kerkelijk Bureau.

Redactie:
A.C. Bronsveld-Voerman
H. Nauta
P. Vink

E-mail:
kwbronsveld@kpnmail.nl
kwnauta2@outlook.com
kerkwijzer@
protestantsegemeentevoorburg.nl

Verzoek uw kopij in Word te e-mailen
naar de 3 bovenstaande e-mailadressen.
**Kopij voor het nummer van vrijdag
13 april moet uiterlijk donderdag
5 april vóór 17.00 uur worden
ge-e-maild naar de redactieadressen.**

Kerk Wijzer Nieuwe abbonemen-
ten kunnen worden aangemeld bij
het Kerkelijk Bureau. Eenmaal per jaar
krijgt u een verzoek om € 19,50 lees-
geld te voldoen op rek.
NL84 FVLB 0699741858,
Administratie Voorburgs Kerkblad.
Aan hen die buiten Voorburg wonen
wordt per jaar € 26,50 extra aan por-
tokosten in rekening gebracht.

Kerkdiensten Rooster

Zondag 18 maart, 5^e zondag 40-dagentijd

Oude Kerk, Herenstraat
10.00 uur ds. W.F. Schormans
19.00 uur ds. H.M. Marchand

Koningkerk, Br. Ingenhoeslaan
10.00 uur ds. J.T. van der Wolf

Vrijzinnig Centrum De Hoeksteen
10.30 uur geen dienst

**Kerkdienst voor doven, gebouw:
Koningkerk**
10.00 uur ds. J.T. van der Wolf

Zondag 25 maart, 6^e zondag 40-dagentijd, Palmzondag

Oude Kerk, Herenstraat
10.00 uur ds. H.M. Marchand
19.00 uur ds. J. Maasland,
Scheveningen

Koningkerk, Br. Ingenhoeslaan
10.00 uur ds. E. van der Wolf-Kox

Vrijzinnig Centrum De Hoeksteen
10.30 uur geen dienst

Donderdag 29 maart, Witte Donderdag

Oude Kerk, Herenstraat
19.30 uur ds. H.M. Marchand, H.A.

Koningkerk, Br. Ingenhoeslaan
19.30 uur ds. J.T. van der Wolf, H.A.

Vrijzinnig Centrum De Hoeksteen
19.30 uur geen dienst

Vrijdag 30 maart, Goede Vrijdag

Oude Kerk, Herenstraat
19.30 uur ds. W.F. Schormans

Koningkerk, Br. Ingenhoeslaan
19.30 uur ds. E. van der Wolf-Kox

Vrijzinnig Centrum De Hoeksteen
19.30 uur ds. K. Bezemer, H.A.

De Mantel
10.30 uur ds. W.F. Schormans, H.A.

Zaterdag 31 maart, Paaswake

Oude Kerk, Herenstraat
19.30 uur ds. W.F. Schormans

Koningkerk, Br. Ingenhoeslaan
21.00 uur ds. J.T. van der Wolf

Vrijzinnig Centrum De Hoeksteen
19.00 uur geen dienst

Zondag 1 april, Pasen

Oude Kerk, Herenstraat
10.00 uur ds. H.M. Marchand
19.00 uur geen dienst

Koningkerk, Br. Ingenhoeslaan
10.00 uur ds. E. van der Wolf-Kox

Vrijzinnig Centrum De Hoeksteen
10.30 uur ds. K. Bezemer

Kerkdienst voor doven, gebouw:
10.00 uur ds. E. van der Wolf-Kox

Zondag 8 april

Oude Kerk, Herenstraat
10.00 uur ds. A. Sterrenburg
19.00 uur ds. H.J. Franzen, Nootdorp

Koningkerk, Br. Ingenhoeslaan
10.00 uur ds. J.T. van der Wolf

Vrijzinnig Centrum De Hoeksteen
10.30 uur het verhaal van Saul en
David

De Mantel
11.15 uur B. Tiggelman

*Jesus zegt: Wees waakzaam,
want je kent dag noch uur.
Matteüs 25: 1-13*

Vesper 18 maart

Op 18 maart is er weer een bijzon-
dere vesper. Medewerking wordt
dan verleend door Musica Aeterna
onder leiding van Hans Houtman.
Die avond kunt u luisteren naar
klaagzangen van Jeremia. Voor-
ganger is ds. H.M. Marchand. Het
belooft een bijzondere dienst te
worden, hartelijk welkom! En
maakt u vooral ook anderen attent
op deze vesper!

Wijkgemeente Martini

Oude Kerk Herenstraat 77, 2271 CC Voorburg, tel. 3863220. Predikanten: ds. W.F. Schormans, Parkweg 362, 2271 BK Voorburg, tel: 7520363, e-mail: wfschormans@hotmail.com. Werkdagen ma/di/wo/do en

ds. H.M. Marchand, Parkweg 362, 2271 BK Voorburg, tel. 7520363, e-mail: hmmarchand@hotmail.com. Werkdagen ma/di/do.

Contact: mw. D.M. Redelijkheid-Gerritse (voorzitter kerkenraad), e-mail: dirmaredelijkheid@xs4all.nl, tel. 06 1704 2180.

Rek.nr. wijkkas: NL98 INGB 0000 6837 55 t.n.v. Wijkkas Martinigemeente.

Rek.nr. wijkdiaconie: NL49 INGB 0000 5470 91 t.n.v. Wijkdiaconie Martini Gemeente.

Website: www.oudekerkvoorburg.nl

Bij de diensten

Zondag 18 maart de 5^e zondag in de Veertigdagen

De lezing deze zondag is uit Johannes 12: 20-33. Jezus is in Jeruzalem, de stad waar Hij zal sterven. Om de betekenis van zijn leven en sterven duidelijk te maken gebruikt Jezus het beeld van de graankorrel. Alleen als die in de aarde gezaaid wordt, komen er vruchten uit. Wie los durft te laten wordt vastgehouden, wie deelt wordt rijker. Ds. Giel Schormans.

Vesper van 18 maart

Een bijzondere muzikale vesper in de Veertigdagentijd. Miserere mei, ontferm U over mij is het thema. De Capella Musica Aeterna onder leiding van onze cantor-organist Hans Houtman zingt werken van Johann Michael Bach (Halt, was du hast; Ich weiss, dass mein Erlöser lebet), van J. H. Schein (Herr, lass mein Klage) en van Heinrich Schütz (Herzlich lieb hab ich dich, o Herr) en dat belooft prachtig te worden. Het zijn liederen uit de diepte, van zwaarbevochten vertrouwen en hoop. Van Jeruzalem dat bij de pakken neer zit, van David, die op een vreselijke manier door het ijs is gezakt na zijn zonde met Batseba. Zullen angst en schuld het winnen van vertrouwen? Maar al te vaak lijkt dat zo. We hopen op de Stem uit de oneindigheid, hemelse muziek en hemelse ontferming die het loflied weer in ons wekken. Ds. Leneke Marchand.

Zondag 25 maart - Palm- en Passiezondag

De kinderen komen in deze dienst aan het begin van de Stille Week in optocht en Hosanna zingend binnen. Zij herinneren ons aan de feestelijke

Collectetoelichtingen

De 1^e collecte is altijd voor een diaconaal doel.
De 2^e collecte is altijd voor plaatselijke kerkelijke doeleinden zoals huisvesting, salarissen, organisatie e.d.

18 maart Paasgroeten

Rondom Pasen verzenden we Paasgroeten. De kaarten worden uitgedeeld op zondag 18 maart. U kunt een kaart (Engels- en Nederlandstalig) sturen naar Nederlanders in buitenlandse gevangenissen, gedetineerden in gevangenissen in Nederland (waar de gevangenispredikanten de kaarten uitdelen) en mensen en organisaties van de groetenlijst van Amnesty International. De Paasgroet sluit aan bij het 40-dagentijd thema "Onvoorwaardelijke liefde". De kaarten zijn ontworpen door gevangenen. Door zo'n Paasgroet weten de ontvangers dat er aan hen gedacht wordt. Pasen is een nieuw begin en het is goed om die boodschap elk jaar opnieuw door te geven. Meer info: www.kerkinactie.nl/paasgroeten.

Op Palmzondag gaat onze speciale aandacht uit naar bewoners van de woonzorgcentra in Voorburg. Zij ontvangen namens de gezamenlijke Voorburgse kerken een fleurige en gezellige attentie. Maar u kunt natuurlijk ook zo'n attentie bezorgen bij mensen in uw omgeving die het nodig hebben.

25 maart Open Doors

Open Doors steunt christenen die om hun geloof worden vervolgd of verdrukt. Open Doors brengt Bijbels en christelijke lectuur naar landen die daarvoor gesloten zijn, het geeft training en het verleent praktische hulp, zoals traumazorg en noodhulp. Open Doors werkt wereldwijd in zo'n vijftig landen. Open Doors wil westerse christenen betrekken bij de vervolgd kerk. Zij doet dit omdat ze gelooft dat wanneer één lid lijdt, alle leden meelijden (1 Korintiërs 12: 26), omdat ze gelooft in de zendingsoopdracht (Matteüs 28: 19) en omdat alle deuren openstaan voor het Evangelie (www.opendoors.nl).

29 maart Wijkdiaconie

De wijkdiaconie organiseert activiteiten voor oudere gemeenteleden zoals bezoekwerk, vervoer, bustochten en ontmoetingsdagen, vakantieweek, oogst- en paasgroeten en verleent financiële hulp aan individuen waar nodig. Daarnaast verzorgt zij het Heilig Avondmaal, organiseert zij de mantelzorgdag, draagt zij bij aan het werk van Kerk en Buurt, milieudiaconaat (tuin van de Koningkerk) en de kerkwebradio en maakt zij door haar bijdrage het jaarlijkse reisje van allochtone vrouwen naar de Kaag mogelijk.

1 april Jeugdwerk PKN

Op een zondagmiddag in Spijkenisse lopen een moeder en haar dochter schuchter de kerk binnen waar de Kliederkerk plaatsvindt. Al snel verliezen ze zich in de creatieve werkvormen waarmee ze spelenderwijs een Bijbelverhaal ontdekken. Ook genieten ze van een vertelling en een gezamenlijke maaltijd. Ze hebben weinig met de kerk, maar willen wel meer weten, vertellen ze. Na dit eerste bezoek komen ze regelmatig terug en nemen zelfs klasgenootjes en buurmeisjes mee. Afgelopen vijf jaar zijn meer dan 100 Kliederkerken gestart. JOP, Jong Protestant, brengt deze Kliederkerken via digitale en fysieke ontmoetingen met elkaar in verbinding. Ook ondersteunt JOP Kliederkerken met tips en advies om verder te groeien in geloof en creativiteit. Collecteer mee en help Kliederkerken om uitnodigende gemeenschappen te zijn voor alle leeftijden.

8 april Financiële nood

De diaconie ondersteunt mensen die door allerlei oorzaken in financiële nood zijn gekomen. Ze hebben op alles al bezuinigd en kunnen toch niet rondkomen. Meestal gaat het om relatief kleine bedragen die toch net het verschil maken.

intocht van Jezus in Jeruzalem. Volgens horen we dit jaar het hele lijdensverhaal uit het evangelie naar Marcus (hoofdstuk 14 en 15). Dit is een oude liturgische gewoonte, die we als gemeente een keer beproeven. Het verhaal zal gelezen worden door verschillende stemmen en afgewisseld met lied en overdenking. Ds. Leneke Marchand.

Donderdag 29 maart - Witte Donderdag, 19.30 uur

Witte donderdag, Goede Vrijdag en Stille Zaterdag worden in de liturgische traditie als één dienst gezien, het zgn. Triduüm. De dienst op Witte Donderdag eindigt daarom niet met de zegen, maar met een avondgebed en in stilte, om aan te geven dat zij op Goede Vrijdag vervolgd wordt. Het slotaccoord, de viering van de Opstanding, vindt plaats op Paasmorgen. Op Witte Donderdag lezen we Exodus 12: 17-28 en Johannes 13:1-17. U wordt genodigd aan de Tafel van de Heer. De cantorij o.l.v. Hans Houtman verleent medewerking aan deze dienst. Ds. Leneke Marchand.

Vrijdag 30 maart - Goede Vrijdag, 19.30 uur

In deze ingetogen dienst verzamelen we ons rondom het kruis. We horen het evangelie uit Lucas 23: 32-48. Links en rechts van Jezus worden twee misdadigers gekruisigd, Jezus hangt in het midden. Gelske van der Duin zal 2 aria's uit de Johannes Passion van J.S. Bach ten gehore brengen. Zij wordt daarbij begeleid door Hans Houtman. Ds. Giel Schormans.

Zaterdag 31 maart - Stille Zaterdag, 19.30 uur

Op Stille Zaterdag gedenkt de kerk dat haar Heer in het graf is gelegd en is afgedaald in het dodenrijk. Morgen zal het Pasen zijn, nu is nog alles stil. In deze verstilde korte viering lezen we Johannes 19: 38-42. Bij het gestorven lichaam van Jezus ontmoeten we Nicodemus. Hij komt Jezus postuum eer bewijzen. Ds. Giel Schormans.

Zondag 1 april - Het Hoogfeest van Pasen

De cantorij gaat ons voor in de lofzang die op de Paasmorgen uitbundig is, omdat ze door de tranen heen breekt. Ongedacht komt de Heer ons tegemoet, zijn ongekende werkelijkheid breekt binnen in verdriet in gemis. We horen Johannes 20: 1-18. Willem Barnard schrijft daarover in Stille Omgang: *'Op Paasmorgen wordt het kerkhof waar Maria zich bevindt een Hof van Eden. De allerintiemste liefde*

weet niet anders en beters te zeggen dan de naam: Maria! Daarom is Johannes 20 vers 16 voor mij het allerontroerendste vers uit de hele Bijbel.' Ds. Leneke Marchand.

Zondag 8 april

Onze oud-predikant ds. A. Sterrenburg gaat deze zondag voor. De schriftlezing is uit Johannes 20: 24-31, Jezus verschijnt aan Thomas en toont hem zijn wonden. Voor de kinderen is er weer Godly Play over Gezichten van Christus, wonderen.

Diensten in De Mantel

In de dienst op Goede Vrijdag 30 maart (aanvang 10.30 uur!!) vieren we het Heilig Avondmaal. Ds. Schormans is de voorganger.

Zondag 8 april om 11.15 uur is de voorganger de heer B. Tiggelman uit Leidschendam.

Ook mensen van buiten De Mantel zijn van harte welkom in deze diensten.

Wij gedenken

Op 5 januari is overleden *Johannes George van de Graaf* in de leeftijd van 98 jaar. De heer Van de Graaf woonde eertijds in de Appelgaarde en was samen met zijn vrouw betrokken lid van de Opstandingskerk. Het laatste jaar verbleef hij in verpleeghuis Schildershoek in Den Haag.

Op 6 januari is overleden *Jenneke Wilhelmina Roodhuizen-Krop (Sjennie)*, in de leeftijd van 90 jaar. Sjennie werd geboren in Den Haag als jongste van 6 kinderen. Ze bleef lang thuis wonen, en werkte her in der in de huishouding, later bij de facilitaire dienst van het Bethlehemziekenhuis. Ze hielp overal en vroeg weinig voor zichzelf. Op latere leeftijd trouwde ze met Cornelis Roodhuizen. In de Valkenboschkerk in Den Haag was ze een tijdlang diaken en zette zich in voor hulp aan Oost Europa. Toen Sjennie minder kon en in Het Anker kwam te wonen, zorgden haar nicht Joke en haar man Jan van der Kruk voor haar. In de gedachtenisdienst op de Oosterbegraafplaats lazen we naast psalm 23 Matteüs 18: 10-14. Waak ervoor, zegt Jezus, dat je de geringen niet veracht, want hun engelen in de hemel aanschouwen onophoudelijk het aangezicht van de hemelse Vader. Sjennie was zo'n kleine, die zelf ook weer omkeek naar anderen. Ze is gezien, ze werd geliefd, we hebben haar toevertrouwd aan de zorg van God. Ds. L. Marchand.

Op 12 januari is overleden *Jacoba Maria van Wijnen-Moerland* in de leeftijd van 90 jaar. Mevrouw Van Wijnen woonde in De Panden, Klaverweide 40. Zij laat haar man achter, die is opgenomen in De Mantel. Daarvoor woonden zij beiden in Leidschendam.

Op dinsdag 23 januari overleed *Maria Francisca Bik-Nijhoff*, de moeder van onze oud-koster, mevr. Tine Kleijn-Bik. Mevrouw Bik werd 97 jaar. De uitvaartdienst, die onder leiding stond van ds. Sterrenburg, werd gehouden op woensdag 31 januari om 11.30 uur in de kapel van Oud Eik en Duinen. Aansluitend werd zij begraven op begraafplaats Nieuw Eik en Duinen.

Op woensdag 8 februari overleed op 93-jarige leeftijd *Johan Marinus Eilander*. Echtgenoot van Hanneke Eilander-de Vries, met wie hij 66 jaar gehuwd was, en vader van vijf kinderen. Jarenlang woonden zij aan de Prinses Mariannelaan in Voorburg, de laatste jaren in zorgvilla Clingendael in Wassenaar. De heer Eilander werd geboren in Amsterdam en werd na zijn studie medicijnen arts. Eerst in Nieuw Guinea en later als jeugdarts bij de GGD in Voorburg. Het was een beroep dat hij als zijn levens-taak beschouwde. Vanuit een sociale beweging zette hij zich in voor mensen die buiten de boot vielen en hulp nodig hadden. Dat deed hij op een hem kenmerkende nuchtere en no-nonsense manier. De heer Eilander was een betrokken lid van onze gemeente. Eerst in de Fonteinkerk, later in de Oude Kerk. Tijdens de dankdienst voor zijn leven op donderdag 15 februari in de Oude Kerk in Voorburg hebben wij zijn leven herdacht. De crematie heeft plaatsgevonden in crematorium Ockenburgh in den Haag. Wij wensen zijn vrouw Hanneke en haar gezin Gods troostende nabijheid toe in deze verdrietige tijd. Ds. G. Schormans.

Op dinsdag, 20 februari is op haar 105^e geboortedag, in de nabijheid van kinderen en kleinkinderen, thuis gestorven *Anna Catharina Fledder-Dane*, Oosteinde 47. Mevrouw Fledder vond na een beweging jeugd het geluk met Rein Fledder, de latere architect van de Opstandingskerk. Zij was en bleef tot het laatst het stralende middelpunt van haar gezin met 6 kinderen en ieder die daarbij ging horen. Haar huis stond open voor wie maar wilde, vrienden van haar kinderen, mensen uit de wereld van kunst, cultuur en oecumene, buurtbewoners. Zij wist zich rijk gezegend door

God heeft het laatste woord

In Normandië liggen dicht bij elkaar twee grote oorlogskerkhoven. In Colleville-sur Mer liggen ongeveer tienduizend Amerikaanse soldaten begraven. Een paar kilometer bij het dorpje la Cambe is een Duitse militaire begraafplaats met twintigduizend Duitse graven.

Wie beide begraafplaatsen na elkaar bezoekt, valt de verschillen op. Op de Amerikaanse begraafplaats staan duizenden witte kruisen, met militaire precisie in het gelid gezet. Omringd door wuivende bomen en wapperende vlaggen. De hele plek straalt eer en glorie uit: hier worden de helden geëerd die hun leven offerden om Europa te bevrijden uit de greep van het kwaad.

De sfeer op de Duitse begraafplaats in La Cambe is totaal anders. Op een enorme akker staan groepjes grof gehakte basaltzwarte kruisen. In het midden van die akker -boven een massagrafligt een hoge heuvel met daarop een groot zwart stenen kruis. Deze begraafplaats heeft niets glorieus, hier liggen geen helden, de zaak waar deze soldaten voor streden was niet rechtvaardig. Je voelt hier wat een verschrikkelijke catastrofe die oorlog is geweest.

Op de heuvel, kijkend over al die graven, valt je oog op een tekst die daar te lezen is: Dunkel wölbt sich der Hügel über dem Grab der Soldaten. Dunkel steht Gottes gebot über den Toten des Krieges. Hell aber leuchtet der Himmel über den ragenden Kreuzen. Heller noch leuchtet ihr Trost: Gott hat das letzte Wort. Het betekent zoiets als: Duister torent deze heuvel uit boven het graf van de soldaten. Donker staat Gods gebod boven de doden van de oorlog. Helder nochtans licht de hemel op boven de oprijzende kruizen. Helderder nog licht hun troost op: God heeft het laatste woord.

Het zijn Woorden die licht geven op die donkere plaats. Over dat duistere verleden ligt Gods oordeel. Dat kan niet en mag niet worden vergoelijkt of rechtgepraat. Maar dat is niet alles. Op deze plaats van verdriet staat ook een kruis. En boven dat kruis wordt het licht, omdat dat kruis vertelt: God heeft het laatste Woord. Alzo lief had God de wereld, had God de mensen die hier begraven liggen, dat Hij zijn eniggeboren zoon gegeven heeft opdat een ieder die in Hem gelooft niet verloren ga, maar eeuwig leven hebbe.

Met Pasen vieren wij bevrijdingsdag. God heeft zich met deze wereld verzoend. Niet de dood, niet de haat, niet ons falen, maar Gods liefde, zijn opstandingskracht, zijn overvloedige genade, ja de verrezen Heer zelf heeft het laatste woord. God heeft een kruis geplaatst in deze gebroken wereld. Hij kwam op de donkerste plek op aarde: op Golgotha, gehangen tussen twee moordenaars.

Geloven betekent dat kruis in je eigen leven plaatsen, in je verleden, in je angst voor de toekomst, in je mislukking en dat kruis tot je laten spreken: Hij heeft het laatste Woord. Ik mag het verleden in zijn handen leggen en Hij geeft mij in ruil een nieuwe toekomst. Ik mag met Jezus opstaan en een nieuw leven beginnen, een leven in zijn dienst. Wie ervaart dat het goed is, dat het goed zit tussen God en zichzelf die krijgt ook de kracht om zich met de ander te verzoenen. God heeft het laatste Woord, dat is onze troost.

ds. Giel Schormans

God de Vader, die het goed met haar had gemaakt. Tijdens de gedachtenisbijeenkomst klonk 1 Korinte 13. Anna Catharina is daarna te ruste gelegd op de Oosterbegraafplaats. Gedenken wij de familie in onze gebeden.

Ds. L. Marchand.

Op dinsdag, 20 februari is kalm ingeslapen in vertrouwen op zijn Heer en Heiland *Paulus van der Meij*. Paul woonde met zijn vrouw Dirkje in Het Anker (kamer 605). Vorig jaar vierden ze dat zij 70 jaar getrouwd waren. Paul heeft zijn leven lang in Voorburg gewoond. Hij werd 95 jaar geleden geboren in de Kerkstraat. Paul was een 'stille in den lande' en een harde werker. Jarenlang was hij schrijfmachinemonteur. Graag trok hij de bergen in, zowel in de winter als in de zomer. Boven de rouwkaart staat "Loof de Heer, want Hij is goed". Dankbaarheid was de grondtoon van zijn leven. Op dinsdag, 27 februari was de dankdienst voor zijn leven in de kapel van de Oosterbegraafplaats. Daarin klonk Psalm 103, een Psalm die bij elke verjaardag gelezen werd. We leven mee met zijn vrouw en kinderen, klein- en achterkleinkinderen en iedereen die hem zal missen. Ds. J. van der Wolf.

Kringen

Bijbellesgroep:
dinsdagavond 20 maart 20.00 uur
in De Voorhof,
ABC-cursus:
woensdagavonden 21 maart en
4 april in De Voorhof,
20+ lunch:
zondagochtend 18 maart om
11.30 uur in De Voorhof,
Lunch jonge ouders:
zondagochtend 25 maart om
12.00 uur in De Voorhof.

Activiteiten

Pesachmaaltijd in de stille week op woensdagmorgen 28 maart

Voorafgaand aan de nacht waarin Hij gevangen genomen zal worden, houdt Jezus met zijn leerlingen een maaltijd. Als Joodse man is Jezus dat gewend, het is immers de eerste dag van het feest van Pesach en het Onge-desemde brood.

Daarom zal er op woensdagmorgen 28 maart om 10.00 uur (in de Stille Week) in de grote zaal van De Voorhof een Pesachmaaltijd worden gehouden. We zullen volgens het Joodse gebruik de vaste volgorde van de Pesachmaaltijd aanhouden, uit de Bijbel lezen en Netty Dondorp zal ons vertellen over de rijke en diepe achtergronden van de symbolen in deze maaltijd. We zullen ook proeven van

DE VOS VERF

Voor hoogwaardige lak, muurverf en plamuur

Voor professioneel advies

BIJ KONINKLIJKE BESCHIKKING
HOFLEVERANCIER

WWW.DEVOSVERF.NL / 070 347 36 31

telefoon: 070 386 42 45
www.agterdenbosch.nl

FA. A. H. KERKHOF & ZN.

van 1892

BEGRAFENIS – CREMATIEVERZORGING

diverse rouwcentra – telefoon 3451676

FAMILIEONTVANGKAMER en KANTOOR:

Groot Hertoginnelaan 227 – Den Haag

 DAMENDRUKKERS

www.damendrukkers.nl

de gerechten die een onderdeel van de maaltijd vormen. Zo mogen we ons als volgelingen van Jezus bezinnen op Zijn aanstaande lijden en sterven en uitzien naar Zijn opstanding!

U bent van harte welkom hierbij aanwezig te zijn! U kunt zich opgeven bij Netty Dondorp (tel. 3620659 of dondorp@casema.nl) of Adriëne van Mourik (tel. 3206557, adrienne@avanmourik.nl).

Samen eten in De Voorhof

De eerstvolgende maaltijden zijn op dinsdagavond 27 maart en 10 april. Een gezellige maaltijd met mensen van binnen en buiten de kerk, waarbij het elkaar ontmoeten centraal staat. Nieuwe gasten worden van harte uitgenodigd. U krijgt voor € 7,50 een driegangsmenu, inloop 17.15 uur, de maaltijd begint om 17.45 uur. U kunt zich aanmelden tot de zaterdag vóór de maaltijd bij Lenne Versteeg tel. 3998393, e-mail lenneversteeg@ziggo.nl of Janny van der Heide tel. 3861534, e-mail jannyvanderheide@versatel.nl. Voor inlichtingen Gerda van der Hoeven tel. 3872066, e-mail gerdavdhoeven@hotmail.com.

Koffieochtend

In verband met tweede Paasdag is de

koffieochtend in april is niet de eerste, maar de tweede maandag: op 9 april van 10.00-12.00 uur bent u weer welkom voor koffie, thee, lekkers en gesprek in De Voorhof.

Kruiswegstaties

Op de zondagen in de 40-dagentijd wordt rond de dienst één kruiswegstatie in de kerk opgesteld. Op de zaterdagen 24 en 31 maart zijn in onze kerk weer een groot aantal kruiswegstaties te bekijken tijdens de Open Kerk van 11.00 uur tot 16.00 uur. Neemt u ook iemand mee, het is zeer de moeite waard. Zie elders in dit blad.

Giften

Voor de wijkkas is ontvangen € 250,- (SR) en € 450,- (NN), via ds. Marchand. Voor de wijkdiaconie € 50,- (vS) via Judy van Engeldorp Gastelaars.

Lieve beste mensen

Bij deze wil ik u/jullie van harte bedanken voor het meeleven in de vorm van lieve kaarten, e-mails en telefoontjes, dat geeft mij (ons) heel veel steun en kracht. Ik hoop u/jullie t.z.t. persoonlijk te ontmoeten en te bedanken. Met vriendelijke hartelijke groet aan allen.

Fieneke de Graaf

Sanseveria

In april is onze bijeenkomst op de 2^e dinsdag van de maand, 10 april en duurt van 13.00 uur tot 15.30 uur. Ds. Giel Schormans komt bij ons met een lezing getiteld: 'Rust maken in een onrustige wereld!'

In deze dikwijls onrustige en drukke tijden verlangen we vaak naar rust en zeggen dan soms maar al te gauw: "nee, nu even niet!" En dat vinden we dan niet leuk van onszelf, want zó zijn wij Sanseverianen niet!

Het vroege tijdstip hangt samen met het "Samen eten" in De Voorhof om 17.15 uur. Hiervoor moet de zaal in gereedheid worden gebracht. Het wordt al met al een leuke middag: eerst om 13.00 uur luisteren en sfeer proeven bij Sanseveria, aanmelden bij Ans Verschoor, tel. 3870465. Dan een uurtje wandelen door de Herenstraat e.o. en om 17.15 uur lekker samen proeven van heerlijk eten. Daarvoor kunt u zich aanmelden bij Lenne Versteeg, tel. 3998393 of Jannie van der Heiden, tel. 3861534. Nog beperkte plaatsen mogelijk! Beterschap aan onze zieken en allen goede Paasdagen toegewenst door

Ans Verschoor

Wijkgemeente De Open Hof

Koningkerk Br. Ingenhoeslaan 4, 2273 KR Voorburg, tel. 3866876. Pred.: ds. J. van der Wolf, Laan van Haagvliet 19, 2271 XL Voorburg, tel. 2128279 e-mail: jtvanderwolf@gmail.com en ds. E. van der Wolf-Kox, Laan van Haagvliet 19, 2271 XL, Voorburg, tel. 2128279 e-mail: evanderwolfkox@gmail.com Scriba: mw. R. Dröge-Bouwers, Einddorprstraat 25, 2271 VS Voorburg, tel. 3861611, e-mail: secretariaat@deopenhofvoorburg.nl Rek. Nr. Wijkkas NL30 INGB 0007235874. Rek. Nr. Wijkdiaconie NL95 INGB 0008034372. Website: www.deopenhofvoorburg.nl

Bij de kerkdiensten

Zondag 18 maart

Op deze 5^e zondag in de Veertigdagentijd staan we stil bij het 'verlangen naar rust'. Dat is het thema van de laatste bijeenkomst van de kringen rond ons jaarthema "het leven waar je naar verlangt". We lezen Matteüs 11: 25-30, waar de bekende woorden van Jezus te vinden te zijn: "Komt allen tot mij die vermoeid en belast zijn, en ik zal u rust geven" (vs. 28). Wat is de rust die Jezus geeft? En hoe zit het met de 'lichte last' en 'zachte juk'? Ds. Jan van der Wolf gaat voor.

Deze zondag vieren de basisschoolkinderen (nevendienst en bovenbouwers), onder leiding van ds. Els, een bijzondere maaltijd: de sedermaaltijd, ook wel pesachmaaltijd genoemd, eten met een verhaal... De kinderen gaan meteen om 10.00 uur naar hun eigen ruimte en blijven daar gedurende de hele kerkdienst.

Zondag 25 maart

Het belooft een bijzondere Palmzondag te worden, want er wordt een kindje gedoopt: Vera Sniijders, Zandberglaan 28, Den Haag (Leidschenveen). We lezen het evangelie van Jezus' intocht in Jeruzalem en hoe Jezus zichzelf vergelijkt met een graankorrel die in de aarde valt en sterft. De kinderen maken palmpaasstokken, waarmee zij in optocht door de kerk gaan. Voorganger is ds. Els van der Wolf.

Witte Donderdag 29 maart

Deze viering staat in het teken van het Avondmaal. Aansluitend bij het jaarthema denken we na over verlangen van Jezus om de Pesachmaaltijd met zijn leerlingen te vieren (Lucas 22: 14). De Maaltijd van de Heer vieren we deze avond in een kring. De voorganger is ds. Jan van der Wolf.

Goede Vrijdag 30 maart

Op deze avond staat het lijdensevangelie centraal in een ingetogen dienst

waarin we -onder andere- liederen uit Taizé meerstemmig zingen. Voorganger is ds. Els van der Wolf. Wie liever 's avonds de deur niet uitgaat, wijzen we op de kerkdienst op Goede Vrijdag 's morgens om 10.30 uur, in De Mantel, waarin ds. W.F. Schormans voorgaat en de Maaltijd van de Heer wordt gevierd.

Stille Zaterdag 31 maart

De Paaswakedienst begint om 21.00 uur. Eerst zijn er een aantal Bijbelzingen en bijpassende liederen over 'opstanding' en 'nieuw leven'. Omdat in de tijd van de Vroege Kerk in de paasnacht de nieuwe gelovigen gedoopt werden, gedenken we in deze viering onze doop. Ook is er gelegenheid om een persoonlijke zegen te ontvangen. Voorganger is ds. Jan van der Wolf.

Paasmorgen 1 april

Op Paasmorgen vieren we de opstanding van de Heer met een paasontbijt (graag even aanmelden!) en daarna een feestelijke kerkdienst. De cantorij zingt mee, hopelijk uitgebreid met extra zangers. De nieuwe Paaskaars wordt aangestoken. Het Paasevangelie lezen we uit het Bijbelboek Marcus. Zo uitbundig als de dienst op Paasmorgen altijd is, zo bedeesd klinkt het evangelie. Het lijkt alsof het verhaal van Jezus ten einde is. Hij is gestorven aan het kruis en begraven. Zijn graf is afgesloten met een grote steen. Geen beweging in te krijgen, zou je denken. Maar toch... de steen blijkt weggerold. Het graf is leeg. Jezus is opgewekt uit de dood. Kan je geloven dat Hij leeft? Wat betekent dat voor alles wat ons leven zwaar maakt? Voorganger is ds. Els van der Wolf.

Zondag 8 april

Een spreekwoord zegt: Het bezit van de zaak is het einde van het vermaak. Dit seizoen hebben we ons bezig gehouden met het leven waar je naar verlangt. Verlangen verlangt naar vervulling, maar verlangen is onuitroeibaar: er zal altijd iets te verlangen blijven. En dat is maar goed ook, want verlangen houdt je in beweging, het is een krachtbron. Daarom sluiten we met "Blijven verlangen" het jaarthema af. De Bijbelgedeelten zijn Matteüs 5: 3-10, de Zaligsprekingen en/of Openbaring 21, het visioen van de nieuwe hemel en de nieuwe aarde. Ds. Jan van der Wolf is de voorganger.

Zondagavond 18 maart 20-30-groep

Op zondagavond 18 maart komt de

20-30-groep weer bij elkaar voor een maaltijd en een goed gesprek, over verlangen naar rust gaat het. Meer info: ds. Els.

Maandag 19 maart, Mantelmiddag

Op maandagmiddag 19 maart vanaf 14.00 uur is er weer een ontmoetingsmiddag in De Mantel, georganiseerd door beide protestantse wijkgemeentes. Er is een paasliturgie en veel gezelligheid.

Stiltemeditatie bij kruiswoorden

In de Veertigdagentijd is er iedere dinsdagmorgen een stiltemeditatie onder leiding van ds. Els. Er zijn nog twee meditatiebijeenkomsten tot Pasen: 20 maart in de Koningkerk en 27 maart in de Verrezen Christus Kerk. Vanaf 9.15 uur is de stilleruimte open, we mediteren van 9.30-10.00 uur. De bijeenkomsten zijn los te volgen, maar wie iedere week komt, zal merken dat de beleving intenser wordt. Je hoeft geen lid van een kerk te zijn of ervaring te hebben met mediteren om mee te doen.

Donderdag 22 maart Paasviering 75-plus

Op donderdagmiddag 22 maart is de Paasontmoeting voor gemeentelieden van 75 jaar en ouder. Het team van het ouderenpastoraat heeft een paasviering voorbereid. En er is volop ruimte voor ontmoeting. Meer weten? Neem contact op met Lenie Vols, tel. 3473294.

Stiltewandeling op Stille Zaterdag

Op zaterdag 31 maart om 10.00 vertrekt bij de Koningkerk (ook bij slecht weer) een stiltewandeling. Als groep in stilte wandelen door je eigen omgeving is een bijzondere ervaring. Je merkt veel meer op. Jan van der Kolk en Bruun Feijen bepalen de route. Na een klein uur zijn we weer terug bij de kerk. Dan is er koffie en de mogelijkheid om met elkaar de ervaringen te delen.

Woensdagavond 4 april evaluatie gemeentekringen

Op woensdagavond 4 april (Koningkerk, 20.00 uur) is er o.l.v. ds. Jan van der Wolf de evaluatie van de gemeen-

Jeraja zei: Ooit wordt van boven door de Heer een geest over ons uitgegoten. Dan zal mijn volk wonen in een oase van vrede.

Jeraja 32: 15-20

tekingen. We kijken terug op het afgelopen seizoen van "het leven waar je naar verlangt": wat was top, wat zijn tips?

Woensdagavond 11 april gemeenteavond over het Christendom in China

Op woensdagavond 11 april (Koningkerk, 20.00 uur) zal ds. Bas Plaisier een presentatie geven over het Christendom in China. Het christendom in China maakt een opmerkelijke groei door. De andere zijde van dit succes is dat de Chinese overheid de christenen scherp in de gaten houdt. Er gaat soms zelfs een kerk tegen de vlakke. Ds. Bas Plaisier, o.a. oud scriba van de synode van PKN, was docent aan het Luthers Theologisch seminarie in Hongkong. Daar maakte hij kennis met de groeiende en bloeiende kerk in China. Het belooft een inspirerende avond te worden, want Bas is een hartstochtelijk verteller.

Wij gedenken

Maria Catharina Keijzer- de Visser

Op 5 maart overleed Maria Catharina Keijzer-de Visser. Zij was 92 jaar oud en woonde tot voor kort in De Panden. Zij kwam uit Moerdijk. Op 4 augustus 1948 trouwde zij met Jan Keijzer. Zij gingen wonen aan de Van Halewijnlaan en werden vader en moeder van een zoon Fred. Rie Keijzer was een zorgzame moeder, soms te. Zij heeft veel gezondheidsproblemen gehad, maar zat niet bij de pakken neer. In 2000 overleed haar man. In 2007 verhuisde zij naar De Panden. Zij was een gelovige vrouw, maar praatte daar niet over. Zij leefde mee in de Vaste Burcht Kerk en later de Koningkerk. Vanwege haar gezondheidssituatie woonde zij de laatste maanden van haar leven in een verzorgingshuis in Heerde, dichtbij haar zoon en schoondochter. Op 11 maart is zij begraven, op de Oosterbeegraafplaats in Voorburg. Daarvoor was er een dienst in de aula. We hebben gelezen uit Johannes 11 waar Jezus zegt: "Ik ben de Opstanding en het leven. Wie in Mij gelooft zal leven, ook al is hij gestorven." Onze gedachten en gebeden gaan uit naar ieder die haar mist, in het bijzonder naar haar zoon Fred en schoondochter Akke, en naar haar zus Cathrien. Correspondentieadres: familie Keijzer, Marmersstraat 67, 8084 XB 't Harde.

Ten slotte

In de kerkdiensten op weg naar Pasen is het thema 'zaaien en groeien.' Daarbij past een Paaslied, met woorden van Sytze de Vries, uit het nieu-

we liedboek: Lied 625. Hieronder het tweede vers:

*Onder steen bedolven
lijkt de liefde Gods.
Rest haar niets dan rusten
in de harde rots?
Diep in het graf
is Hij de weg gegaan
van het zaad dat stervend
nieuw ontkiemt tot graan.*

Een hartelijke groet,

Jan en Els van der Wolf

Vrijzinnig Centrum De Hoeksteen

Vrijzinnig Centrum "De Hoeksteen", Rozenboomlaan 119, 2274 HK Voorburg, tel. 3863413. Voorganger: mevr. ds. K. Bezemer, Floris Vesterlaan 23, 2343 RV Oegstgeest, tel. 071-5320438. Secretaris: dhr. J. Jager, Rozenboomlaan 139, 2274 HK Voorburg, tel. 0620617539.

Zondag 25 maart

12.00 uur Koffieconcert

Blazersensemble Voor de Wind

Voor de Wind is een groep van tien blazers (2x fluit, 2x hobo, 2x klarinet, 2x hoorn en 2x fagot) die o.l.v. Rob Kaptein een paar concerten per jaar verzorgt, soms in combinatie met een koor. In deze cyclus staan o.a. werken van Beethoven, Brahms en Albeniz op het programma. Entree: € 7,-; voor Hoeksteenleden en -vrienden € 5,-; incl. koffie/thee.

Vrijdag 30 maart, Goede Vrijdag

19.30 uur Avondmaalviering

Voorganger ds. K. Bezemer

Organist Henriek Dijkstra.

Zondag 1 april, Paasdienst

10.30 uur ds. K. Bezemer

Organist Albert van der Haven

Hoeksteenkoor o.l.v. Frits Muusse

Liederen van het koor

Jesu meine Freude

J.S. Bach

Agnus Dei

G.F. Händel

Gott ist die Liebe

D.H. Engel

U zij de Glorie

Liedboek

Zondag 8 april 10.30 uur

Het verhaal van Saul en David

Vorbereiding Wim Toes, Geerke

Spruijt.

Kringen

Dinsdag 3 april

14.00 uur Griekse Latijnse leeskring

Judith 1 (Vulgaat)

Aaltje Noordewierstraat 184

Den Haag

Inl. T. Spruijt tel. 3472807.

Donderdag 5 april

10.30 uur OntMoeting

Gastheer Jan Jager.

Donderdag 12 april

19.45 uur Overdenkingen Mr. Eckhart

O.l.v. ds. K. Bezemer.

U bent van harte welkom op onze bijeenkomsten.

Hartelijke groet,

Simon van Proosdij

Algemene Kerkenraad

Algemene Kerkenraad (AK)

De AK heeft in een extra vergadering op 21 februari het voorgenomen besluit om de Fonteinkerk en de Opstandingskerk te verkopen aan Wibaut c.s. projectontwikkeling definitief gemaakt.

Tijdens de daaraan voorafgaande gemeentevergadering zijn er geen bezwaren tegen het voorgenomen besluit ingebracht. Er waren rond de 60 personen aanwezig. N.a.v. dit horen van de gemeente zijn er bij de AK dan ook geen nieuwe gezichtspunten ontstaan.

Volgens Ordinantie 12 van de kerkorde kan er tegen bovengenoemd besluit bezwaar worden ingediend bij het RCBB tot 30 dagen na publicatie in deze KerkWijzer (16 maart 2018).

Tijdens de gemeentevergadering heeft Louis Cosman als voorzitter van de projectcommissie Verkoop Kerken uitgebreid verslag gedaan hoe met inschakeling van Reliplan in contact gekomen is met de huidige koper. Al sinds april vorig jaar is gestart met de onderhandeling maar omdat ook de gemeente Leidschendam-Voorburg (LV) akkoord moest gaan met de herontwikkeling van de Fonteinkerk, was het lang stil. Maar achter de schermen is er voortdurend overleg geweest met als resultaat dat Wibaut c.s. projectontwikkeling tot koop wil overgaan nadat de gemeente LV groen licht gegeven heeft.

Louis bedankt ook alle vrijwilligers die beide kerken schoongemaakt hebben

en zijn blijven onderhouden incl. de tuin van de Fonteinkerk.

Daarna heeft de directeur van Wibaut en de architect toelichting gegeven over de plannen voor de Fonteinkerk. In de Fonteinkerk worden drie woonlagen gemaakt en 15 appartementen gebouwd. De Spreng wordt afgebroken en los van het hoofdgebouw wordt een nieuwe aanbouw voor 5 appartementen gerealiseerd.

Beide kerken worden door Wibaut c.s. projectontwikkeling gekocht. CompaNanny wil de Opstandingskerk huren om daar een kinderdagverblijf en BSO (buitenschoolse opvang) te openen.

De directeur hiervan geeft een impressie hoe de Opstandingskerk en bijgebouwen met behoud van de architectuur van de kerk kan worden ingezet als kinderdagverblijf. Wibaut c.s. is nog in gesprek met de gemeente LV over de haalbaarheid van de plannen voor de Opstandingskerk.

Vanuit de aanwezigen is een aantal vragen gesteld over de voorkeurlijst verkoop kerken, ontbindende voorwaarden, transactiedatum, anti speculatiebeding. Er was een duidelijke steun voor het voorgenomen besluit. Door de werkgroep inventarisatie Oude Kerk en namens de familie Fledderus is de vraag gesteld om waardevolle vaste objecten alsnog uit de Opstandingskerk te halen t.b.v. de Oude Kerk. Hoewel alles aan en in de kerken in de koop besloten was, wordt door Louis Cosman de toezegging gedaan, om na ontvangst van een lijst waarop de betreffende objecten staan aangegeven, hierover in gesprek te gaan met de koper om te bezien wat mogelijk is.

Met dank aan de projectcommissie voor het vele werk wat zij hebben gedaan, werd de gemeenteavond door ds. Jan besloten met gebed.

Met vriendelijke groet,

Anneke Vader
secretaris Algemene Kerkenraad

Classis

Vanuit de Classis

Zoals in vorige nummers van de KW beschreven, vinden binnen de PKN een aantal grote veranderingen plaats. Een paar honderd jaar was er een binding tussen de plaatselijke gemeente en de landelijke Synode als hoogste kerkelijk gezagsorgaan, in de vorm van een Classicale Vergadering (de Classis), waarin een aantal bij

elkaar gelegen gemeenten vergaderd waren. Het huidige aantal van 78 classis worden teruggebracht tot 11. De classis waartoe de PGV behoort, Den Haag II, zal opgaan in de nieuwe classis Zuid-Holland Noord, bestaande uit ruim honderd gemeenten in de noordelijke helft van onze provincie, van Katwijk tot Bodegraven en van Leimuiden tot Schoonhoven. Naast Den Haag horen bijvoorbeeld ook Zoetermeer en de steden Gouda en Leiden bij deze nieuwe classis.

Vanuit elke bestaande classis zijn enkele ambtsdragers, waaronder ds. Fulco de Vries Bouwstra (Leidschendam), afgevaardigd om de opzet van de nieuwe classis voor te bereiden. Hierbij hoort ook de benoeming van de zogenoemde classis-predikant. Deze predikant krijgt onder meer als taak om ongeveer eens per vier jaar de gemeenten, predikanten en kerkelijke werkers in de classis te bezoeken.

De definitieve afvaardiging vanuit de gemeenten naar de classis Zuid-Holland Noord wordt pas later geregeld, wanneer de werkzaamheden zijn opgestart. Anders dan voorheen levert niet elke (wijk-)gemeente een afgevaardigde, de classicale vergadering zou dan veel te groot worden. Het is de bedoeling dat voortaan elke ring (groep van gemeenten) een of meerdere afgevaardigden benoemt.

Bij de opheffing van de huidige classis wordt een uitgebreid overdrachtsdossier opgesteld met informatie over lopende zaken en over de financiële aspecten waarvoor de classis Zuid-Holland Noord per 1 mei de verantwoordelijkheid overneemt. Op dinsdag 10 april is de laatste classicale vergadering gepland. Deze bijeenkomst staat in het teken van afscheid en overgang.

Een tweede aandachtspunt betreft de herziening van de kerkorde. In drie rondes zijn de meningen vanuit de gemeenten gevraagd over diverse wijzigingsvoorstellen. De landelijke Synode heeft via de Classes vanuit de gemeenten de meningen ontvangen en probeert die te verwerken in de herziene kerkorde. Met een aantal gemeenteleden, grotendeels uit de kerkenraden, zijn we in Voorburg bezig geweest met vragen over het lidmaatschap van de kerk, de zeggenschap van de leden en wat zaken rondom de rechtspositie van de predikanten. De herziene kerkorde zal vermoedelijk eind dit jaar klaar zijn. De plaatselijke gemeenten kunnen dan

bekijken of de wijzigingen aanleiding geven om de plaatselijke regelingen voor de eigen gemeente ook nog te herzien. In onze Algemene Kerkenraad is al uitgesproken dat we dat zeker serieus willen onderzoeken.

Voor vragen en/of opmerkingen over het bovenstaande kunt u terecht bij Cor Hoek, chhoek@ziggo.nl

Diaconie

College van diakenen

Het College van diakenen levert een eigen bijdrage aan het beleidsplan van de PGV. Voor de vergadering van de Algemene Kerkenraad van 15 maart is een concept aangeboden. Als bijlage is een jaaroverzicht van alle activiteiten opgenomen.

De wijkdiaconieën zijn bezig met de voorbereidingen van de activiteiten rond Pasen: de kaartenactie voor gedetineerden, de Paasgroet naar de verzorgingshuizen en de bloemengroet naar gemeenteleden die wegens omstandigheden de kerk niet meer kunnen bezoeken.

Elders leest u ook over de vakantieperiodes. In de laatste diaconievergadering hebben twee bestuursleden van de Stichting Invalide Vakantieweken een toelichting gegeven op de activiteiten van deze stichting. De bijdrage vanuit de afzonderlijke diaconieën in de regio Den Haag is verhoogd naar € 1.500,-. We willen daarmee dit bijzondere werk van de stichting toch blijven ondersteunen. Het zou dan wel heel wenselijk zijn dat er meer gebruik van wordt gemaakt, temeer omdat andere organisaties zijn gestopt met een dergelijk vakantieaanbod vanwege de intensieve zorg en hoge kosten.

De diaconie van de PGV heeft met grote dankbaarheid een legaat mogen ontvangen van € 11.250,-. De erfflater is in Voorburg o.a. actief geweest op het gebied van het vluchtelingenwerk en is later verhuisd naar Zeist. Hij heeft de Stichting Interkerkelijke organisatie voor Ontwikkelingssamenwerking ICCO als erfgenaam laten vastleggen. Daarnaast is aan diverse legatarissen een legaat nagelaten. De diaconie heeft nog geen bijzondere bestemming voor dit bedrag bepaald.

Paasgroetenactie zondag 18 maart

Vanuit de Protestantse Kerk in Nederland sturen gemeenteleden ook dit

jaar weer een Paasgroet aan gevangenen in binnen- en buitenland en aan mensen en organisaties van de groetenlijst van Amnesty International.

De Paasgroet sluit aan bij het veertigdagentijdthema: "Onvoorwaardelijke liefde". De twee wijkdiaconieën van de Protestantse Gemeente Voorburg doen ook dit jaar weer aan de landelijke Paasgroetenactie van Kerk-in-Actie mee. Twee weken voor Pasen delen we de kaarten uit. Daarmee heeft u even tijd om een persoonlijke wens te bedenken en de kaart te versturen en komt de kaart tijdig voor Pasen aan.

Praktisch

Op zondag 18 maart delen we de kaarten uit. Dit keer hebben we Nederlandstalige en Engelstalige kaarten besteld. Als u na de dienst thuis op de kaart een mooie wens zet en uw naam en de kaart (voorzien van een postzegel) opstuurt heeft u iemand die dag in dag uit in de gevangenis zit, dicht of verder weg van Voorburg een persoonlijk teken van hoop gegeven.

Paasgroetkaart doet velen goed

Voor gedetineerden is het bemoeidigend als ze kaarten krijgen, zeker als daar ook nog iets persoonlijks op staat. Ook al weet u niet precies wie deze kaart ontvangt, vanwege de privacy, toch mag u ervan overtuigd zijn dat het feit dat er om hen gedacht wordt, de gedetineerden erg goed doet. Het is een feestelijke gebeurtenis als de kaarten in de kerkdienst in de gevangenis worden uitgedeeld.

Ook de mensen en organisaties, die zich inzetten voor mensenrechten wereldwijd, voelen zich altijd gesteund door kaarten en brieven. Het is vaak moeilijk werk van lange adem, als je voortdurend bedreigd wordt. Maar het doet goed als mensen je door een kaart een hart onder de riem steken.

Wilt u meer weten over de actie, kijk dan op www.kerkinactie.nl/paasgroetenactie.

We hopen, dat velen van u de Paasgroetkaartenactie een goed hart toedragen en ook dit jaar een of meer persoonlijke paasgroeten op willen sturen!

Namens de wijkdiaconieën van de PGV

Rita Bakker

Vakanties voor senioren

Het Vakantiebureau, waarin de Protestantse Kerk Nederland samenwerkt met enkele andere

organisaties, organiseert ook dit jaar weer "Vakanties met aandacht". Senioren vieren samen vakantie en vrijwilligers verlenen hulp en organiseren uitstapjes en activiteiten. Ook als u lichte zorg nodig heeft, kunt u vakantie vieren want gediplomeerde verpleegkundigen en verzorgenden continueren de zorg zoals u dat thuis gewend bent. Alle Vakanties met Aandacht hebben een open protestants-christelijk karakter.

Gaat u mee naar Doorn deze zomer?

Vanwege de prima ervaringen de afgelopen drie jaar heeft de diaconie van de twee Voorburgse wijkgemeentes voor u weer contact gelegd met Het Vakantiebureau. Er zijn in Nieuw Hydepark in Doorn voor de week van 4 t/m 11 augustus voorlopig 15 kamers gereserveerd. We willen weer met één groep inschrijven en daarvoor is Doorn de geschiktste locatie. Als u wilt inschrijven voor deze week neemt u dan (spoedig) contact op met Cor Hoek, tel. 4151115 of chhoek@ziggo.nl

De diaconie wil namelijk, net als vorig jaar, voor u bemiddelen en het vervoer gezamenlijk regelen en financieren. Er zijn één- en tweepersoonskamers te boeken voor de prijs van resp. € 875,- en € 695,- per persoon. Daarvoor heeft u een geheel verzorgde week, inclusief maaltijden, allerlei uitstapjes en begeleiding. Ook als u lichte zorg nodig heeft, is dit dus een goede kans om gezellig een weekje weg te kunnen. Het is mogelijk is om bij een minimum inkomen een korting te krijgen van € 230,- vanuit het Vakantiefonds PKN. Bij financiële beperkingen is natuurlijk ook de eigen diaconie bereid om u te helpen!

U kunt ook zelf bij Het Vakantiebureau een vakantieweek al of niet met een andere bestemming boeken. Daar moet u dan verder zelf voor zorgen. Er zijn ook vakantieweken voor speciale doelgroepen: één-oudergezinnen, mantelzorgers en hun thuiswonende (demente) partners, visueel beperkten, mensen jonger dan 65 jaar met zorg en licht verstandelijk beperkten. Er zijn weer meer dan 70 vakanties gepland op 7 prachtige plekjes in Nederland. De vakantiegids met aanmeldingsformulier ligt in de kerk en kunt u ook op

vragen: Tel. 0318-48 66 10 of e-mail info@hetvakantiebureau.nl of kijkt u op www.hetvakantiebureau.nl

SIV (Stichting Invaliden Vakantieweken)

Als u vanwege een lichamelijke beperking niet zelfstandig op vakantie kunt, dan kunt u gebruik maken van het aanbod van SIV. De diaconieën van Den Haag en omstreken dragen financieel flink bij in de kosten van dit bijzondere vakantiewerk.

Inwoners met een (ernstige) functionele beperking, wonende in Den Haag e.o., worden in staat gesteld om voor een betaalbaar bedrag te genieten van een vakantie in aangepaste vakantiehuizen op een mooie plek in Nederland. Het doel wordt verwezenlijkt door de inzet van vele vrijwilligers die hart hebben voor de medemens. Tijdens de vakantie worden drie gasten verzorgd door twee vrijwilligers. Hierdoor kan zeer snel op bijna alle wensen van de gasten worden ingespeeld. Eigenlijk vinden we dat er te weinig gebruik wordt gemaakt van dit vakantie-aanbod.

Er zijn 3 vakantieweken beschikbaar: 28/4 – 4/5 in Mechelen; 23/6 – 30/6 in Doorn en 13/8 – 18/8 in Waalre. Wilt u mensen in uw omgeving s.v.p. attenderen op deze bijzondere weken. U hoeft niet thuis te blijven, want er is een bijzonder aanbod, waar vakantie-gasten op de eerste plaats staan! Voor meer informatie, of als u zich wilt aanmelden om mee te gaan met SIV, kunt u contact opnemen met mev. A.C.M. Walraven-van Ham tel. 3874950. U kunt ook kijken op de website www.stichting-siv.nl

Kerkelijke berichten

Tentoonstelling kruiswegstaties

De gebruikelijke tentoonstelling van afbeeldingen van kruiswegstaties staat dit jaar op de twee zaterdagen voor Pasen - 24 en 31 maart - op de kalender. Er wordt weer een andere selectie gemaakt uit de collectie en ook dit jaar zijn weer nieuwe staties toegevoegd. Ook via beeldschermen is informatie over de kruiswegen te zien en te lezen. De tentoonstelling is daarmee weer heel anders dan vorig jaar en opnieuw uw bezoek zeker waard!

"Stilstaan op weg naar Pasen", dat is eigenlijk de oorspronkelijke bedoe-

ling van de kruiswegstaties. We herkennen het woord in "statieportret" en "station". Staties zijn eigenlijk halteplaatsen om stil te staan bij de weg die Jezus aflegde, waarbij ook een gebed of een bezinnende tekst uitgesproken kan worden, hetgeen op Goede Vrijdag in de R.K. kerk vaak nog gebeurt. Oorspronkelijk waren er zeven staties, vanaf de 17^e eeuw veertien.

De kruisweg heeft componisten, toneelschrijvers en beeldend kunstenaars geïnspireerd. In de beeldende kunst in de vorm van beeldhouwkunst, plastieken, grafiek en schilderijen, die veelal aangebracht werden in de Rooms-katholieke kerken. In de vormgeving van de kruisweg zijn de diverse stromingen in de kunstgeschiedenis heel goed te herkennen. Ze kunnen ook bekeken worden tegen de achtergrond van de tijd waarin ze zijn gemaakt en de staties verschillen sterk: van zeer devoot tot uitermate abstract, traditioneel als ook heel modern vormgegeven.

Welkom in de Oude Kerk op 24 en 31 maart voor deze tentoonstelling. Ook zal het Marianne-orgel worden bespeeld, waarbij de muziekeuze natuurlijk bepaald is door de specifieke tijd in het Kerkelijk Jaar.

High Tea met dialezing over "The American Dream"- Amerikaanse kunst 1945-2017

Op zondag 18 maart organiseert de werkgroep Kerk en Buurt weer een High Tea in de Koningkerk. De thee staat klaar om 14.00 uur en de dialezing begint om 15.00 uur. De toegang is vrij.

De Voorburgse kunsthistoricus Wim Algera, tevens lid van wijk-gemeente De Open Hof, neemt ons aan de hand van dia's mee voor een reis langs de Amerikaanse schilderkunst in de periode 1945-2017. Aanleiding is een tentoonstelling in het Drents Museum in Assen met als veelzeggende titel "The American Dream"-Amerikaans Realisme 1945-2017. De expositie toont een uitgebreid overzicht van na-oorlogse Amerikaanse figuratieve kunst met werk van bekende en minder bekende Amerikaanse kunstenaars. Iedereen kent waarschijnlijk wel het werk van Andy Warhol met zijn overbekende Cambell's soepblikken. Andere kunstenaars die aan bod komen zijn Edward Hopper, Andrew Wyeth, Alice

Neel, Richard Diebenkorn, Martha Rosler, Alex Katz en Chuck Close. Het prachtige werk van Alice Neel ('Schilder van de ziel') was nog niet zo lang geleden ook te zien in het gemeentemuseum van Den Haag. Naast een kunsthistorisch overzicht komen ook de Amerikaanse geschiedenis, politiek en sociale bewegingen aan bod in de lezing.

Plaatselijke berichten

Confessionele Vereniging

Op woensdagmiddag 28 maart, van 14.00 tot 16.00 uur, spreekt ds. H.J. Franzen uit Pijnacker over het interessante onderwerp *De zonen Gods*. Wie waren de Gods zonen en de dochters van de mensen in Genesis 6: 1-4? Locatie is de grote zaal in 'De Voorhof' naast de Oude Kerk, Herenstraat 77, 2271 CC Voorburg. Rond 15.00 uur is er koffie/thee pauze.

Prot. Christelijke Ouderen Bond (PCOB)

De afdeling Leidschendam-Voorburg houdt de eerstvolgende contactbijeenkomst op dinsdag 10 april in de Koningkerk te Voorburg Br. Ingenhoeslaan 2, aanvang 14.00 uur.

De heer J. van der Ent geeft dan een lezing over zijn fietstocht langs de Limes (de grens van het oude Romeinse rijk).

U bent allen van harte welkom.

J. Carton

Oecumenisch Vrouwenwerk Leidschendam-Voorburg Vertrouwen

De eerstvolgende Vrouw en Geloofochtend wordt gehouden op woensdag 21 maart in de Kruisheuvelkerk, Burg. Roeringlaan 6, Leidschendam (bereikbaar met tram 2, 6, 19 en bus 46). De inleidster die ochtend is Ria Keijzer. De daaropvolgende bijeenkomst is woensdag 18 april in de Haard, inleidster is dan Nel van Dorp. Zij zullen met de aanwezigen het onderwerp "Vertrouwen" bespreken. Elke inleidster benadert het onderwerp vanuit haar eigen invalshoek, dat maakt het interessant en spannend. Vanaf 9.45 uur staat de koffie klaar, de inleidster begint om 10.00 uur en de ochtend wordt om 11.30 uur afgesloten. Iedereen is van harte welkom. Informatie bij Plony Korving, p.korving@outlook.com of Marianne Pompert, pompertmarianne@gmail.com

Muzikale berichten

Passie-lunchconcert Palmzondag 25 maart

Als voorbereiding op het Paasfeest wordt vanuit de christelijke traditie en veelal op Goede Vrijdag de Kruisweg "gelopen". In veertien staties volgen mensen de weg van Jezus naar Golgotha. Met Bijbelteksten, meditatieve teksten, momenten van stilte gaan ze op die manier mee op weg. In katholieke kerken is zo'n kruisweg in de vorm van grotere wandschilderijen of kleine beeldhouw-werken te zien en te volgen. Elders, bijv. in Lourdes, staan er levensgrote beelden en kan je een grote en een kleine kruisweg lopen: de kleine kruisweg is vlak, zodat ook mensen met een beperking de kruisweg kunnen doen; de grote kruisweg voert over de berg.

Het koor Voix Jolies zingt onder leiding van Klaas Jan de Groot de "Via Crucis" (= Kruisweg) van

de Oostenrijks-Hongaarse componist Frans Liszt. Dit werk is geschreven voor gemengd koor, solisten en orgel of piano. Het werk is gewijd aan de veertien kruiswegstaties en is een van de laatste werken van Liszt, geschreven in 1878/1879. Het werk neemt een bijzondere plaats in in het oeuvre van Liszt vooral omdat het een werk is van grote verstillings. Bijzonder is het werk ook omdat het de grenzen van de tot dan toe gangbare tonaliteit opzoekt. Het werk combineert unisono-zang (Staties I en XIV) met Lutherse hymnen (Staties IV en XII) en op Bach geïnspireerde koralen (Statie VI), terwijl een deel van de staties bestaat uit solopartijen voor orgel, dan wel piano.

Het passie(lunch)concert begint om 12.00 uur. De toegang is gratis. Wie eerder komt kan een boterham meeten. Na het concert is er een hapje en een drankje en wordt ter dekking van de kosten een vrijwillige inzameling gehouden. We hopen u te ontmoeten en als u iemand wilt laten kennismaken met de lunchconcerten kunt u hem of haar verwijzen naar het jaarprogramma op: www.deopenhofvoorburg.nl/lunchconcerten. De jaarprogramma's liggen ook in de kerk. Dat is handige informatie in zakformaat, maar een persoonlijke

uitnodiging werkt natuurlijk nog veel beter: nodig iemand uit en neem hem of haar gezellig mee. Welkom!

Overige berichten

Fryske oekumenyske tsjerketsjinst

Snein 25 maart om 14.30 oere Sint Martinuskerk, Oosteinde 54, Voorburg
Foargonger:

Dûmny Fokke
F. Fennema út De Haach.
Oargelist: De hear Lieuwe

de Jong

Tige Wolkom!

Ek wolkom foar in kopke kofje of tee by it neipetear

Organisearje troch de Fryske Krite Rjucht en Sljucht te

De Haach en omkriten.

Tsjerke berikber: bus 45 en 46:

halte Rembrandtlaan;

of tram 2: halte Voorburg 't Loo, RR lijn 3 of 4: halte Leidschendam-Voorburg.

Friese oecumenische kerkdienst
Zondag 25 maart 2018 om 14.30 uur
Sint Martinuskerk, Oosteinde 54,
Voorburg

Voorganger: Dominee Fokke F. Fennema uit Den Haag

Organist: Lieuwe de Jong

Hartelijk welkom.

Groot succes jubileum Wereldraad van Kerken

Toen de voorbereidingen in Nederland werden opgestart voor de viering van het 70-jarig jubileum van de Wereldraad van Kerken kwam ook de vraag aan de orde wie er als gasten voor de viering in de Nieuwe Kerk moesten worden uitgenodigd. 'We zouden eigenlijk paus Franciscus moeten uitnodigen', zo klonk de suggestie. Het idee werd teruggekoppeld in verschillende geledingen binnen de Nederlandse kerken en uiteindelijk was de conclusie dat het logischer is dat de paus de Wereldraad van Kerken zelf bezoekt in het hoofdkwartier in Geneve dan in afgeleide zin eerst naar Amsterdam afreist.

Voor de Nederlandse organisatie van het jubileum in de Nieuwe Kerk in Amsterdam is het dan ook geweldig nieuws dat het Vaticaan inmiddels bekend heeft gemaakt dat de paus

op 21 juni naar Zwitserland afreist om de Wereldraad met een bezoek te vereren. Een unieke mijlpaal in de geschiedenis. 'Als dit het enige resultaat is van de viering die we in Amsterdam opzetten, kan je zeggen dat de samenkomst later dit jaar nu al een groot succes is', aldus iemand die nauw bij de organisatie betrokken is.

Het nieuws over het bezoek staat inmiddels op diverse sites waaronder Vatican News. Het nieuws is vrijdag officieel naar buiten gebracht tijdens een persconferentie op het Vaticaan, door kardinaal Kurt Koch (hoofd van de Pauselijke Raad voor de Bevordering van de Christelijke Eenheid) en ds. Olav Fykse Tveit (algemeen secretaris van de Wereldraad van Kerken). De Rooms-Katholieke Kerk is niet officieel lid van de Wereldraad. Eén van de overwegingen daarbij is, dat de RKK met 1,2 miljard leden wereldwijd onevenredig groot zou zijn in vergelijking tot de andere kerken die deelnemen in de Wereldraad van Kerken, goed voor naar schatting 0,5 miljard leden.

De twee grote kerkelijke eenheden werken op diverse punten intensief samen. Ze maken samen materiaal voor de week van gebed om eenheid; en de Rooms-Katholieke Kerk doet volop mee in de werkgroep Faith and Order van de Wereldraad van Kerken waar men zich bezint op theologische vragen die direct samenhangen met de eenheid van de kerken. Er is ook een gemeenschappelijke agenda in vredesvragen, legde Olav Fykse Tveit uit.

Olav Fykse Tveit vertelde dat het pauselijk bezoek 'een bevestiging is van 70 jaar werken en bidden voor de eenheid van de kerk, tegelijk is het een manier om verder te zoeken naar een gezamenlijk christelijk getuigenis voor gerechtigheid en vrede in de wereld'.

Het bezoek zal plaatsvinden aan het einde van de bijeenkomst van het Centraal Comité, dat ieder twee jaar wordt gehouden. De paus zal zich richten tot de leden van het Centraal Comité en met hen bidden. Er zal veel ruimte zijn voor de media om het belang van de ontmoeting te onderstrepen.

Het hoogtepunt van de viering van het zeventig jarig jubileum zal -naast het bezoek van de paus op 21 juni natuurlijk- plaatsvinden in Amsterdam op 23 augustus. De Protestantse

Kerk in Nederland verzorgt daar ten dienste van de oecumene een viering waarop niet alleen wordt teruggekeken op 70 jaar Wereldraad, maar ook wordt vooruitgekeken.

Verwarring over ons oudste gebed

Paus Franciscus haalde vorige maand het nieuws door een opmerking over de zesde bede van het Onze Vader. Volgens de Heilige Vader is 'leid ons niet in verzoeking/bekoring' een onjuiste weergave van wat Jezus gezegd heeft. God kan gelovigen toch niet in verleiding brengen? Hoe kan God nou toch mensen in een positie plaatsen om verleid te worden? Franciscus vindt dat een onjuiste voorstelling van zaken, omdat God zo niet in elkaar steekt. Een bede om de mens niet in verleiding te brengen, nee – dat kan Jezus zo niet gezegd hebben. Het pleidooi van de paus is een mooie illustratie van hoe moderne theologie oude woorden wenst te corrigeren. Het pleit voor de paus dat hij zich God zo niet kan voorstellen. Als iemand die bewust gelovigen in een gevaarlijk parket brengt. De paus stelt voor deze bede uit te leggen als: 'Laat ons niet in beproeving komen.'

'Leid ons niet in verzoeking', rijmt dat met onze gewilde keuzevrijheid?

Als bijbelwetenschapper vind ik de theologische voorkeur van de paus sympathiek, maar aarzel ik bij zijn voorstel. We treffen de tekst van het Onze Vader in Matteüs 6:13 en in Lucas 11:4. In beide passages laten de woorden van Jezus zich niet anders vertellen dan met de traditionele bewoording.

Bovendien komt hier nog een getuige bij. De oudste kerkorde uit de geschiedenis van het christendom, geschreven rond het begin van de tweede eeuw en bekend als de Didachè (letterlijk: 'Leer', namelijk van de Twaalf Apostelen), bevat eveneens de tekst van het Onze Vader. De versie van het gebed in de Didachè is op twee kleine details na identiek aan wat we vinden in de canonieke evangeliën. En juist de bede waar de paus over valt komt weer woordelijk overeen met de versie uit de Bijbel.

De oudste bewoording van het Onze Vader staat dus onmiskenbaar aan de zijde van de traditionele vertalingen: 'Leid ons niet in verzoeking.'

In de rooms-katholieke traditie heeft de Heilige Vader het gezag om de uitleg van de Schrift te bepalen. In de protestantse traditie geldt dat de

Schrift het laatste woord heeft. Nu gaat het bij deze kwestie niet om een detail. De vraag is allereerst of het voorstelbaar is dat Jezus zó over God spreekt, dat deze ons in verzoeking brengt. In de tweede plaats is de vraag of die gedachte voor ons nog mee te maken valt.

Wat het eerste betreft: Jezus spreekt inderdaad zo over God. Maar betekent dat dan dat God volgens Jezus in alle opzichten het leven van een mens bepaalt? Is dat dan te rijmen met de keuzevrijheid die je als mens hebt?

Het punt van de vrijheid van een mens is misschien wel fundamenteel. Wanneer je als mens 'in verzoeking' raakt, heb je de keuze. Val ik voor de verleiding? Of zeg ik er 'nee' tegen? Ik kan mij goed voorstellen dat dit Jezus' visie op God weerspiegelt. Zijn eigen weg had juist zin omdat deze niet opgelegd was, maar een positieve keuze.

Bert Jan Lietaert Peerbolte

Bert Jan Lietaert Peerbolte woont in Den Haag en is hoogleraar Nieuwe Testament aan de Vrije Universiteit Amsterdam.

*Kerk in Den Haag
februari 2018*

De Toren van de Grote Kerk in Den Haag

"Daer staet een Tooren op tot aen de lucht verheven", dichtte Jacob van der Does in 1668 in zijn loflied op de Grote Kerk. Die toren moest de afgedwaalde reiziger naar Den Haag wijzen. Eeuwenlang was de toren een vast herkenningspunt en bepaalde het silhouet van Den Haag.

De toren, gebouwd met een gift van hertog Jan van Beieren, werd evenals de kerk in baksteen opgetrokken, en is – iets bijzonders in ons land – 6-zijdig. De huidige sierlijke spits – hoogste punt op 92,5 meter – vervangt sinds de 50-er jaren de 19de eeuwse gietijzeren 'slaapmuts' die door zijn gewicht scheuren in de toren had veroorzaakt. De huidige spits is ontworpen aan de hand van oude tekeningen, maar iets ruimer dan de oorspronkelijke afmetingen, teneinde plaats te kunnen bieden aan het zwaardere klokkenspel. De zwaar-

ste klokken hangen achter de grote galmgaten.

De houten spits is met koper bedekt. Boven de klokkenlantaren eindigt het 6-zijdige dak in een uivormig bovenstuk, waarop een goudkleurige bol en een liggend kruis, met als afsluiting een 1.80 m hoge windvaan in de vorm van de Haagse ooievaar.

De zandstenen balustrade van de omloop draagt op de hoeken pinakels van Franse natuursteen. Daaronder zijn de wijzerplaten aangebracht die naar 6 kanten de tijd aangeven. Dat was oorspronkelijk niet het geval. De bewoners van de Boekhorststraat hebben in 1647 het verzoek gedaan om voor hun rekening ook aan hun zijde van de toren een wijzerplaat aan te brengen. De wijzerplaten gaven toen nog alleen de uren aan. De minutenwijzers zijn pas in de 19e eeuw toegevoegd.

Toen de kerk in 1810 aan de kerkmeesters werd overgedragen, bleef de toren het eigendom van de gemeente, tot op heden. De toren had dan ook een duidelijke functie voor de veiligheid, zeker omdat Den Haag geen vestingwerken bezat. Vanaf de toren kon men gevaaren tijdig signaleren. In 1673 konden Hagenaars, na een duit in een collectezak, de Engelse oorlogsvloot voor de kust zien kruisen. En ook diende de toren als brandwachtpost. Torenwachters waakten 's nachts over de stad om alarm te slaan bij brand. Om het ½ uur dienden zij 'hoog van de toren te blazen', als teken dat zij niet in slaap waren gevallen.

Ook de toren zelf ontkwam niet aan gevaar. Na de fatale kerkbrand van 1539, waarbij ook de toren uitbrandde, ontstond in 1702 door bliksem-inslag een torenbrand die door het doortastende optreden van burger Abraham Streng geen ernstige gevolgen had. Sinds 1884 maakt een bliksemafleider de torenwachters overbodig.

Kerk in Den Haag

Belgen volgen burenen

Waarom zouden we in België niet net als 'onze noorderburen' kerken ombouwen tot woning? Die vraag stelt Zimmo, een website die vastgoed zoekt op alle websites en deze bun-

delt op een nieuwe site. 'Bij onze noorderburen is een omgebouwde kerk al lang geen vreemde eend in de bijt meer. Zo kenden enkele religieuze gebouwen in Utrecht, Haarlo en Rotterdam een hemelse renovatie. Zo'n kerk heeft al een bepaalde charme, als je ze nog eens verbouwd met duurzame en herbruikbare materialen is het onweerstaanbaar', aldus Zimmo op de website.

Zimmo vond diverse voorbeelden van kerken die zijn verbouwd en ook een kerk die nu in België te koop staan. 'Je komt het niet elke dag tegen, zo'n mogelijkheid om een kerk te kopen. En toch kan het, zelfs in België!'. Zimmo toont de kerk in Gingelom in de provincie Limburg. In de piepkleine dorpskern bevindt zich 'De Heilige Kruiskapel van Muizen'. Het gebouw werd in 1647 gebouwd en is recent geheel gerenoveerd. De kostprijs voor de nieuwe koper is € 298.000,-.

Zimmo laat zien hoe het oude karakter is gebleven. Zo is het harmonium, een traporgel, nog steeds bespeelbaar. En er is een volledig nieuwe verwarming op gas geplaatst, zodat je niet hoeft te verkleumen. Drie houten beelden zijn in de kerk gehandhaafd. De kerk wordt aangeboden als commercieel vastgoed, als ideale plaats om recepties te houden. De voormalige sacristie is daartoe omgebouwd tot een ingerichte keuken met ovens, vaatwasser, frigo, kookplaat en 'alles wat je maar kan gebruiken om hosties te maken', aldus de ondernemers. 'Of biefstuk met frietjes, dat kan ook'.

Zimmo kijkt vervolgens over de grenzen en laat kerken zien uit diverse landen die een restyling hebben ondergaan, waaronder drie uit Nederland. In Haarlo kreeg de voormalige hervormde kerk een complete make-over, aldus Zimmo. In Utrecht kreeg een oude, katholieke kerk een nieuwe inrichting. En in Rotterdam maakte Ruud Visser Architecten een nieuwe look voor een kerk uit 1930, de woning is gelegen langs het water, met aan de rivierkant niets dan glasramen.

Zoals bekend zijn kerkgenootschappen terughoudend in het afstaan van kerkgebouwen. In de regel zoekt men eerst naar een herbestemming als geestelijke ruimte, of een herbestemming die redelijk aansluit bij het ooit sacrale karakter van het gebouw. Als dat niet lukt zijn er voorbeelden te noemen van kerken die zijn afgebroken. Voor rooms-katholieke gelo-

vigen is de kerk een gewijde ruimte, die met ceremonieel weer onttrokken wordt aan de gewijde bestemming. In protestantse kring ziet men het kerkgebouw als plek die de wijding krijgt op het moment dat het Woord open gaat.

*Raad van Kerken
maart 2018*

'Soms moet je tegendraads durven denken'

'Niemand heeft het gezag over de betekenis van de Schrift. De mens wordt telkens opnieuw geroepen om zelf na te denken.' Aldus Sabine Hiebsch, bijzonder hoogleraar aan de Theologische Universiteit Kampen. Zij studeerde theologie in Parijs, Tübingen, Amsterdam en Bonn. Ze was als onderzoeker verbonden aan de Universiteit van Utrecht, was lid van diverse synodes en van het generale college voor de kerkorde. Ze is nu bijzonder hoogleraar op de KooimanBoendermaker leerstoel voor Luther en de geschiedenis van het (Nederlandse) lutheranisme aan de Theologische Universiteit in Kampen. Rond haar inauguratie dit voorjaar zal haar boek Luther voor leken verschijnen bij Uitgeverij Vuurbaak.

Hoe kijkt u terug op een jaar vol activiteiten rondom Luther en de Reformatie?

'Wat mij geraakt heeft was de gretigheid waarmee de mensen kennis opdeden en openstonden voor het stellen van persoonlijke vragen. Daardoor leerde ik opnieuw naar Luther kijken door de ogen van de vraagstellers. Ook bijzonder waren de internationale conferenties die je dwongen uit je comfortzone te stappen en je expertise uit te bouwen. We ontmoeten niet alleen kerkhistorici maar ook specialisten uit andere disciplines, zoals kunst en literatuur. Daar kan ik veel van leren.'

Welke kennis wilt u als bijzonder hoogleraar vooral overdragen?

'Luther was heel sterk een contextueel theoloog: wanneer is een tekst geschreven en aan wie gericht. Het is heel spannend om te bestuderen wat er in die periode nog meer gebeurde en de inbedding serieus te nemen. In de lijn van Lutheronderzoekers Kooiman en Boendermaker heb ik een methode opgebouwd waarin ook zijn niet-academische geschriften een plaats krijgen, zoals correspondentie, tafelgesprekken en preken. Ik vind het belangrijk studenten vertrouwd

te maken met de verschillende genres van zijn denken. Luther heeft heel helder weten te verwoorden waar het voor hem om ging. Dat sprak in zijn tijd veel mensen aan en het is nog steeds interessant. Want de verbindende factor in zijn werk is dat hij bewust zichzelf liet zien, ook zijn zwaktes. In een preek over Lea en Rachel zei hij bijvoorbeeld dat hij begreep hoe zij zich moeten hebben gevoeld toen ze het huis van hun vader moesten verlaten. Zo voelde hij zich toen hij de Rooms-Katholieke Kerk achterliet. Ik wil de studenten laten zien dat Luther altijd twijfels bleef kennen en die ook uitte. Hopelijk kan mijn bijdrage over Luther in Kampen ook helpen om de eigen gereformeerde context en traditie beter te begrijpen. Het kennen van je eigen traditie en het spreken daarover is de basis voor verbinding.'

Zouden wij meer een voorbeeld moeten nemen aan het revolutionaire van Luther?

'Revolutie betekent oorspronkelijk omwenteling en dat wilde Luther bereiken binnen zijn kerk. Maar dat liep dus anders. Wij kunnen leren van zijn moed om misstanden in een kerk te benoemen. Misschien was hij een klokkenluider avant la lettre. Meestal wordt zo iemand niet erg gewaardeerd. Begrijpelijk, want hij zaagt aan de poten van de gevestigde orde. Maar kerkzijn – afhankelijk van context en tijd – is wel degelijk de moed hebben om zaken te benoemen. Denk aan de kwestie van seksueel misbruik binnen de Rooms-Katholieke Kerk. En aan Latijns-Amerika en de bevrijdingstheologie. Soms moet je tegendraads durven denken. Het klinkt zo simpel hè, zelfstandig denken, maar dat is wat van ons wordt gevraagd. De kerk kan zeker van Luther leren de dynamiek te zien van de enkeling die voor God staat. En ook het telkens opnieuw bevragen wat het Woord betekent. Niemand heeft het gezag om te bepalen hoe over theologische kwesties moet worden gedacht. Ook de kerk is geen gezaghebber over de betekenis van de Schrift. De mens wordt telkens opnieuw geroepen om zelf na te denken.'

Is dit het belangrijkste van kerkzijn: opnieuw luisteren naar mensen met een ander geluid?

'Dat hoort er zeker bij. Maar kerkzijn betekent vooral dat je een gemeenschap van gelovigen bent, gericht op de maatschappij, breed en internationaal georiënteerd, onderdeel van een wereldgemeenschap. Oecumene

is meer dan de verbinding met andere protestantse kerken.'

Hoe ziet u de plannen voor Kerk 2025? 'Het gaat om een visie op kerkzijn vanuit theologische kennis op een historisch fundament.'

De kerk is geen bedrijf of vereniging, dus je kunt niet puur vanuit rendementsdenken handelen. Natuurlijk moet je je eerlijk uitspreken als financiële problemen nopen tot het maken van andere keuzes, maar verder moet je nadenken over hoe je omgaat met de inhoud van kerkzijn. Back to basics betekent dat we genoeg kennis van traditie en geschiedenis nodig hebben om terug te gaan naar die basis. Als dat niet zo is, krijgen we een kwestie als die rond het zegenen of inzegenen van levensverbintenissen. Zonder kennis van de ontstaansgeschiedenis van ordinantie 5.4 ontstaat een strijd over formuleringen.'

De estafettevraag van Ron van der Spoel is: Wat zou Luther zeggen als ik hem zou vragen mij te leren bidden?'

Dat is een belangrijk thema en Luther heeft daar mooie dingen over gezegd. Onlangs heb ik voor een nieuwe bundel twee teksten van Luther over dit vraagstuk vertaald en ingeleid. De eerste is een kort troostbriefje voor christenen, geschreven rond 1540. Hierin schrijft hij dat ieder mens – dus ook hijzelf – in zijn of haar leven dikwijls niet weet hoe hij moet bidden en ook de overtuiging kan hebben het niet waard te zijn dat God het gebed verhoort. Luther maakt in acht punten duidelijk dat die waarde niet uit jezelf komt. Je hebt die gekregen van God omdat Hij ervoor heeft gekozen jou te scheppen. Daarom ben je dus waardig. God draagt je op dit te geloven. Het tweede geschrift is een soort pedagogisch stappenplan voor het bidden. Daarin zegt hij onder meer dat het belangrijk is je te oefenen in het gebed. Ook hier spreekt Luther weer uit eigen ervaring. Hij adviseert dat je er een tijd en plek voor moet uitkiezen omdat het er anders niet van komt. Zo herkenbaar!'

*Woord en Weg
maart 2018*

Stabat Mater in Christus Triumfatorkerk

Donderdag 22 maart, 19:30-21:15 uur. Marta Lončar, medesolisten en hun muzikale begeleiders houden een concert met bekende én onbekende werken voor de passietijd. Daarbij

staat het mooie en ontroerende Stabat Mater van Pergolesi centraal. De liederen worden af en toe verbonden door korte teksten.
Toegang € 10,-.

Elizabeth: 'Stel je voor dat er niks is'

Elizabeth Boddens Hosang woont in een flat in Den Haag, werkt buitenshuis en heeft beloofd trouw te blijven aan God. 'Je blijft ongehuwd omdat je je wilt inzetten voor de Heer en zijn kerk, voor de mensen om je heen.' Zo leven brengt uitdagingen met zich mee.

Eigenlijk veranderde de belofte om zich aan God te wijden – de consecratie – niet veel in het dagelijkse leven van Elizabeth Boddens Hosang. Het houdt in: actief werken aan een relatie met God en daarom ongehuwd blijven. Bijbellezing 's ochtends, bidden en mediteren, regelmatig naar een klooster en naar de kerk gaan, dat deed ze al.

'In de kloosters hield de hoge gemiddelde leeftijd mij tegen'

'Bij mijn protestantse opvoeding kreeg ik de vrijheid om ook breder rond te kijken. Tijdens mijn studie geschiedenis besepte ik hoe de kerk van alle eeuwen begonnen is bij de volgelingen van Jezus. De continuïteit. De protestantse kerk vond ik wat kaal, veel woorden en weinig rituelen. Het was een logische stap om rooms-katholiek te worden.' Ze was toen 24, ging werken en volgde een tweede studie: theologie. 'Ik had gesprekken met een pater jezuïet, bezocht kloosters. Ik verlangde naar een vorm om meer te doen met mijn relatie met God. In de kloosters hield de hoge gemiddelde leeftijd mij tegen. De consecratie paste bij me. Ik hield mijn werk,

mijn flat en tijd voor God en mensen. Je wijdt jezelf toe. Je blijft ongehuwd omdat je je wilt inzetten voor de Heer en zijn kerk.' Met 'kerk' bedoelt ze de mensen om haar heen.

Trouw

Zo leven brengt uitdagingen met zich mee. 'Je moet een vriendenkring hebben. Mensen met wie je intieme gesprekken hebt over eenzaamheid, angsten, frustraties. Er zijn droge periodes: soms ervaar je een tijd niets van God. In die woestijn moet je het zien uit te houden. Een bekoring is de gedachte: stel je voor dat er niks is. Maar juist dan vind je nieuwe manieren om ermee om te gaan. Het

helpt dat ik mijn woord heb gegeven. Ik heb als voorbeeld hoe mijn ouders elkaar tot het eind trouw waren. De uitdaging is niet dat ik geen partner heb. Sommigen vragen: wat als je een leuke man tegenkomt? Dat vraag ik toch ook niet aan iemand die getrouwd is? Natuurlijk, iedereen kan een ander tegenkomen. Maar je gaat ervan uit dat je trouw blijft. De uitdaging is eerder dat ik niet mijn agenda vol zet met mensen die aandacht nodig hebben. Anders loop ik aan mezelf en vooral aan God voorbij.'

*Tekst: Margot C. Berends
Kerk in Den Haag
februari 2018*

De wijkgemeente De Open Hof zoekt ter ondersteuning van kostenbeheerder Peter Kalkman

Een parttime koster (m/v)

voor gemiddeld 7 uur per week.

Het is de bedoeling dat deze koster een vaste halve dag per week gaat werken en daarnaast bijspringt tijdens extra drukke dagen of weken en ook tijdens de vakantie van de koster-beheerder.

De koster treedt op als gastheer/vrouw voor de huurders en zorgt ervoor dat de zalen worden gereedgemaakt en na afloop opgeruimd. Ook schoonmaakwerkzaamheden behoren tot zijn/haar taak.

Wij zoeken iemand

- met goede contactuele eigenschappen.
- een diploma bedrijfshulpverlening of de bereidheid deze opleiding te volgen.
- die zich verbonden voelt met de Protestantse Kerk in Nederland.

De arbeidsvoorwaardenregeling van de PKN is op deze aanstelling van toepassing. Informatie over de wijkgemeente is te vinden op www.deopenhofvoorburch.nl

Uw sollicitatie met cv kunt u sturen naar
Kerkelijk Bureau t.a.v. mevrouw A.A. van den Berg
Bruitings Ingenhoeslaan 2, 2273 KR Voorburg
e-mail: personeel.pgv@icloud.com

KerkRadio/KerkTV

Bent u niet in staat om de kerkdiensten in de kerk bij te wonen, maak dan gebruik van een van de vele mogelijkheden de diensten vanuit de Oude Kerk en vanuit de Koningkerk live of later mee te maken.

1. Alleen luisteren: met een KerkWebRadio (KWR). Deze maakt direct verbinding met een van de kerken en is aangesloten op de telefoonlijn (KPN) of internetaansluiting. Aanvragen via het Kerkelijk Bureau.
2. Luisteren en/of kijken (live of later) op PC of laptop via kerkomroep.nl. Kies plaats en kerk en klik op kijken of luisteren.
3. Luisteren en/of kijken (live of later) op smartphone of tablet: met de app Kerkomroep. Voor Iphone en Ipad gratis beschikbaar in de Apple Appstore onder de categorie Lifestyle. De app voor Android-apparatuur via Google Play onder de zoekopdracht Kerkomroep. Bijzonder in de app is een button "Mijn kerken", waaronder u uw voorkeuren opslaat. Zorg wel voor een goede wifi-verbinding.
4. Luisteren en/of kijken (live of later) op TV. Dit kan met een Google Chromecast aangesloten op een HDMI-poort en wordt bediend met de Kerkomroep-app op uw smartphone. Tevens is een Mediabox te koop, die wordt bediend met een bijgeleverde afstandsbediening.

Bel voor inlichtingen het Kerkelijk Bureau: tel. 3863502.

Stem kerken kan krachtiger

De kerken zouden nog veel meer samen naar buiten kunnen treden dan nu het geval is. Die opmerking werd gemaakt tijdens een overleg van het oecumenisch kader van het Leger des Heils met de algemeen secretaris van de Raad van Kerken. Als kerken nog meer elkaar zouden vertrouwen en gezamenlijk zouden optrekken, zouden ze een nog duidelijker stem kunnen laten horen tegen het onrecht in de samenleving.

Communicatie was één van de thema's in het overleg met het Leger des Heils. De landelijke leiding had het initiatief genomen om de diverse afgevaardigden naar een onderdeel van de Raad van Kerken bijeen te roepen om samen het oecumenische beleid door te spreken. Klaas van der Kamp roemde als algemeen secretaris de inbreng van het Leger in de oecumenische overlegorganen. De bijdragen getuigen van altruïsme, van betrokkenheid en van besef hoe belangrijk de eenheid van de kerken is. Die eenheid gaat bij het Leger bijna altijd vooraf aan een eigen profilering. Daarmee is het Leger een inspirerend voorbeeld voor vele andere kerkgenootschappen.

De betekenis van het Leger voor de oecumenische beweging kan moeilijk overschat worden; dat heeft ook te maken met de vaak ondogmatische benadering die het Leger kiest, de operationele instelling en de internationale organisatie. 'Afgvaardigden vanuit het Leger hebben erg goed in de gaten dat ze onderdeel zijn van een groter geheel; ze bereiden de vergaderingen goed voor, oriënteren zich in eigen kring en nemen na afloop van een vergadering ook de thema's en consequenties mee terug in de eigen organisatie. Ook daarin zijn ze een schoolvoorbeeld van hoe je met oecumenische overlegorganisaties moet omgaan in eigen kring', aldus de algemeen secretaris van de Raad van Kerken.

De veldsecretaris benoemde de uitdaging om die terugkoppeling nog steviger te verankeren in de eigen organisatie. De lokale korpsleiding neemt daarin een sleutelpositie in. Als zij de landelijke initiatieven op een goede en enthousiaste manier doorgeven, werkt het oecumenische vuur ook lokaal stimulerend verder. Het Leger, naar blijkt uit responscijfers één van de grootdoorvoerders van Kerkproeverij, brak een lans om het initiatief ook in 2018 een plek te geven. Je zou kunnen overwegen om het te koppelen aan de burendag, die derde weekend van september wordt gehouden. Die seculiere dag zou overigens ook goed passen bij de Kerkennacht.

Het Leger behoort in mindere mate tot de kerkgenootschappen die zich snel laten verleiden tot theoretische beschouwingen. Toch zou een zekere reflectie op de aard van het kerkgenootschap in de lijn van Wesley en op de gehanteerde liederen ten dienste kunnen zijn van de oecumene in Nederland, meende de algemeen secretaris.

Daarbij heeft het Leger goede internationale ankers, die ook doorwrochte rapporten opleveren. Eén van de aanwezigen adviseerde in dit verband bijvoorbeeld een internationale social-justice commissie in New York in de gaten te houden, omdat daar ethisch-sociale vragen worden geanalyseerd, die soms ook voor Nederland de moeite waard kunnen zijn.

Het Leger des Heils neemt de collecte-inspanningen ten dienste van de Raad van Kerken zeer serieus. Zowel vanuit de Raad als vanuit het Leger sprak men de hoop uit dat het tot het DNA van de kerken en korpsen gaat behoren dat men de collecte voor de Raad van Kerken jaarlijks vast laat terugkeren. Het Leger adviseerde naast de bestaande folder ook één of enkele folders met een toespitsing op praktische thema's op de website te plaatsen. Dan kan men die plaatselijk downloaden en inzetten.

Wim Kanis, lid van de taakgroep Pelgrimage van gerechtigheid en vrede, vertelde hoe hij diverse walks of peace heeft bijgewoond in de achterliggende vredesweek. Hij sprak de hoop uit, dat juist dergelijke praktische initiatieven nog veel meer bekend worden en ook het Leger uitdagen mee te marcheren.

Het Leger des Heils is in vele oecumenische organen actief. Naast de plenaire Raad van Kerken, de provinciale en plaatselijke Raden van Kerken, de beraadgroep Samenlevingsvragen, de Financiële Commissie, de werkgroep Pelgrimage van gerechtigheid en vrede, de werkgroep Vieren, het knooppunt Kerken en Armoede en het initiatief Kerkproeverij (allen met de Raad van Kerken verbonden), doet men ook mee met: MissieNederland, Stichting Wereldgebedsdag Nederland, het Nederlands Bijbelgenootschap, Micha Nederland, de Bond tegen het Vloeken, de Nederlandse Zeemanscentrale, de Stichting Interkerkelijke Leden Administratie, de Alliantie van organisaties van vrijwilligers in de schuldhulpverlening, de SMPR, de Commissie Interkerkelijk Overleg in Overheidsaangelegenheden, de Commissie tot Registratie van de Protestantse Kerkelijke en Semi-Kerkelijke Archieven en Ark Media // Redactiecommissie 'Dag in Dag uit'. De Legerleiding stuurt twee keer per jaar een nieuwsbrief over al die oecumenische initiatieven naar de eigen achterban.

RvK, Actueel September 2017